

רמ

שמואל דוד לוצאטו

(טריאסטי תק"ס — פאדובה תרכ"ה)

א

גובחת מוסר לרודפי התענוגים

הוי הנטבע בטיט. נשקע בינו אולת!
 נגזרף, אין קוזר; לא, אין עוד לך תחלת.
 לא תצל משם עוד, לריק תרפוס קרקע:
 תשא רגל אחת, קאחרת תשקע.
 אף אם מבילתי לב נואלת, לך שסת,
 אל-יתר קאדם תיטיב, תוציל מפתה,
 תיטיב, תוציל לכל, כי תהיה אות, מופת:
 נצר קראה אותך, אז יחבר, ילפת,
 יחיש, יסיר בגלו מדרכי שוא, רואף:
 לא לקחת מוסר, יקחו מוסר ממך. 10

עד אן טוב קקרא קל-ענג, קל-ענדנה ?
 עד קמי מינד צר נקח קל-מתנה ?

א

-
- 1 הוי הנטבע, אתה האיש השקוע בהבלי העולם הזה.
 - 2 תרפוס, תמצר.
 - 3 מיד צר, השטן המסתה לחטוא.

- 15 קָן. בַּחֲוָרִים עֲוָרִים ! כָּל-עֲנַג הוּא עֲרֵנוּ.
 אֲרֵב בַּמִּסְתָּרִים יִמְבַקֵּשׁ רָצְתָנוּ.
 וְאֲשֶׁר קָאוּס נִמְאָס, וְאֲשֶׁר גָּעוּל נִגְעָל.
 סָבַל עָמַל. חֲסָרוֹן, הוּא אֲשֶׁרֵנוּ יִפְעָל.
- 20 אַף צִינִיכֶם הִשַׁע, נִפְשׁוֹתֵיכֶם תִּחְמוּסוּ.
 וּבִשְׁחַתְכֶם לָכֶם, בְּמִצּוֹא שָׁלַל, תִּמְעַלוּסוּ.
 אֲסַר הַשְּׂוֹא זָנָה, אִישׁ אֵת נִפְשׁוֹ תוֹנוּ,
 לְהִקָּל לֹא יוֹעִיל בְּמֹת יוֹם יוֹם תִּבְנוּ.
 בְּמֹת הַתּוֹפֵת הֵן, מוֹקֵד בְּשָׂר נְרוֹת.
 לְשִׁגוֹת בְּרוּאָה, אוֹיֹ אֵיךְ לֵב אָדָם שְׂתוּס !
 לְקִרְאֵת אָדוּם נִצַּח כָּל-שָׂרְעִפְיוֹ זוּגִים,
 לְחַמוּ, טוֹבוּ, אֲשֶׁרוּ, שֵׁת לֶחֶם הַסָּנִים.
- 25 אַךְ לֵהֵב הַחֲמָדָה, הַחֲמָדָה הַבְּעֵרֵת,
 מִנְּקֵשׁ עַד-בְּשָׂר אֲכָלֵת אוֹ עֲכָרֵת.
 חֲרָסָה וְבוּז, וּמִעֲט מֵאֲכָל, וּמִעֲט שְׁנוֹת —
 הִיא רַעַת הַרְעוֹת, עֲצָבוֹן הַעֲצָבוֹנוֹת,
 רַעַת אֵין לָהּ תִּקְלָה, עֲצָבוֹן אֵין לוֹ קָצֵב.
 30 אוֹלָם סִבְטָן מִי יֵצֵא יֵצֵא הַעֲצָב ?
 מִסִּבְטָן הַטּוֹבוֹת; הַעֲדָנָה הִיא אִמּוֹ ;
 אֵיךְ הַעֲנַג יִנְעַם אִם הַנִּגְעַע עִמּוֹ ?
 אוֹ אֵיִקְכָה אִפּוֹא לֹא-נִרְחִיק טוֹבוֹת רַבֵּעַ.

23 אדום וצח, סמל יהודים.

27 חרסה ובוז, הם גמול החומדים.

32 הענג, ענג ונגע הן אותן האותיות.

ויקריהו בע וקר, מכאוב, יגון ונגע?

- 35 מה-טבו מטעמים! חף אכל יטעם לו:
 ישיש כמשוש חתן, כבלוע גוולו.
 יקר הדר שלמה, הוד תפארת הנגד,
 נראות המון רבה המביטים סנגד.
 ומאד נמלץ מרפה, ומאד תצרב עצלות,
 תממק הבטלה, תנצם ההוללות. 40

- שתאום שואה תבא, המותרות תאבדנה;
 ציני האיש הרך בבכי יגון תברדנה,
 כעבל-אם יתיפת, לא אכל, לא ישן,
 וקבר בשליש הונו אחר שמן דשן.
 אף לא-למר הרך, אף לא-נסה כאלה, 45
 על-כן לא-יובל שאת, רוחו תבהל, תלא.

- איפא על-ההדמה טוב קים ימצא?
 שתאום יתפך כל סקצה אל-קצה.
 בלגו, אין מנוס, למסבות התפתדנו.
 לא-נירא תהפוכות, אם פצמה הצטידנו; 50
 שוד כי יבא, נצחק, על-מותיו נדרוף;
 אמה למה תבכה? מהתענג, מרף.

39 ומאד נמלץ מרפה, המתרפה מעבודתו נעים לו.

49 למסבות, למסבות הזמך, שאין מהן מנוס.

52 מהתענג, כיוון שהיית רגיל לתענוגות ולא חשבת על

אוי-לך, פֿונג נרף; צד-פה קל-טוב שקבֿט.

מה-נָעים גורלך צד הנה לא נדָט.

אָכלט בטובה, בלתי ששון חונה; 55

הנָש. הנה יום יום תוסיף מאנה;

לא-תכיר את-הטוב, רק צת אבה ממך.

אך מה-תכיר? הנה הנָשיון ירף;

פי לא-טוב הנה הוא, רק טוב-שקר, טוב-שוא; 60

טוב אל-לצנה נרוש יתפך למבקשיו;

ענג קראת טוב, נרע-פמל ויגיצ;

לדעת טוב נרע היום הנה פגיצ.

תבין פי מצדנים לשוא קראת טוב.

פי רב ממך אשר איש אלונים יחטוב.

אשרי מטה שקמו מוסר השפל לקחת, 85

קדם מוסר אקור יקח, בנפול בססת!

54 עד הנה לא ידעת, לא הרגשת כלל בטוב שהגיע לך ורצית יותר.

ב

ימי אדם אשר חי

ארבע עשרה למד.
נגז בקבקה.
ארבע עשרה חומר.
רונף לפעת עלמה.
5 ארבע עשרה, ובה.
לא יבוע תרדמה.
ארבע עשרה עומר
קמעט במקחמה.
ארבע עשרה אובד.
10 זיו, זכרון, צצקה.
אסר, מזה גרר
למקום עפר, רמה.
הנפש תפרר:
אונה! אנשי אשמה.

ב

ארבע עשרה למד, סדרי הזמנים בחייו של אדם בכלל שימשו חומר למדרשים וגם לשירים, והם נמצאים בקהלת רבא פ"א ב, וכן ב"מהברת חיי אדם" שנדפסה ב"אמרי שפר", פרנקפורט דמיין תרכ"ח עמ' 17-23. שד"ל ראה תקופה מסוימת לעצמה בחיי אדם בכלל ארבע עשרה שנה.

ג

אשה יפה וסרת טעם

אילת מחמדים,
יוצטת הבדים,
נגנזם וצמידים,
נכסר ונכרדים;
5 גוצצת פידודים,
סניק לפידים;
צרבח פאודים —
יום יום מאה דודים;
חשביק הקלדים
6 פפרי הקונרדים;
אם כתולע פאדים,
מראיו אם נחמדים —
הוא רשת ומצודים,
סרכות צורים סדים;
15 הוא רוס הקדים,
הוא צמק השדים.

ג

על השיר נרשם, כי נכתב בשנת תקע"ו.
2 יועטת, לובשת.
7 כאודים, כאודי אש.
10 העזרדים, מין תפוח קטן, והאזרם מביא לפי ספרי רפואה
לידי מחלה.
16 צמק השדים, חיזור ע"ס בראשית י"ה, ת.

ד

האמת נסי

----- v -----

קשט נישר, אמת פת שמים,
אותך סוצר וצד פה אהבתי;
קעז סצר בעבורך נצבתי,
דורך תקשת וחוגר מתנים.

5 לקני השקר קרועי ברפים
רבים ראיתי, ואת ריבך רבתי;
מרמה שקצתי, נכלים תעבתי,
כבוד הנסלתי לקרי בפנים.

10 על פן משטמה ומשאת החלה
פיני וידידי: חסר לב שמוני
ולדון קישוט המשגע דמוני.

נאנה ושחורה, גברתי, צד קבר
טוב לי צליך שאת חרפת גבר;
אהנה קישוט מסני קשט סלה.

ד

- על השיר רשום כי נכתב בשנת תר"ד.
9 ומשאת, גטל, סבל, והשווה צפניה ג, יח.
12 נאנה ושחורה, כינוי של כבוד לאמת ע"פ שיר השירים א, ה.
13 חרפת גבר, כמו "חרפת אנוש" בישיעה נא, ז.
14 קישוט, דון קישוט, ולשון גוסל על לשון כאן.